

Donostiako 40.

Nazioarteko Zinemaldia

Latinoamerika Europatik begiratuta

Latinoamerikari buruzko bi lanek ireki dute Sormenezko Dokumentalen saila

Zinemaldia ofizialki iluntzeko hasiera ekitaldiarekin abiatu bazen ere, goiz partean ere izan zen zer ikusirik. Sormenezko Dokumentalen saileko bi lan eskaini ziren Arrasate kaleko aretoan: Claudia Nye argentinarrak Kubari buruz egindako 'Socialismo o muerte' eta Sami Sarkis frantziarraren 'Tierra Maya: ¿A donde vas?'.

AITOR UGALDE / DONOSTIA

Latinoamerikako herrialdeetako arazoak jasotzen dira atzo emandako bi dokumentaletan. Holandako telebistarako diharduen Claudia Nye argentinarrak egindako lanean, Kubako gazteek bertako iraultzaz daukaten ikuspuntu ezberdinak jasotzen dira. Horretarako adin berdintsuko bi neska gazteren eguneroko bizitza eta euren iritziak jaso ditu.

Biak Kubara hurbiltzen diren turistentzat egiten dute lan, modu ezberdinean bada ere. Bata, Mara, Tropikana kabaret ezaguneko dantzaria da, Fidelek zuzentzen duen sistema onartzeaz gain goiraipatzen duena. Mara sozialismoarengatik bizitza emateko prest dago. Ivania, berriz, turistei bere gorputz tropikala eskaintzen dien prostituta da. Ez du sozialismoari onartzen eta bere asmo bakarra Kubatik aldegitzea da.

Fidel Castrori galderak egitea zein zaila den ere azaldu nahi digu dokumentalaren egileak, pasarte batean. Izan ere, dokumentalean ageri denez, Castroren alboan dagoen funtzionariak aukeratzeko dituelako zein kazetariaren galderak erantzun behar dituen komandanteak.

Atzoko emankizunean izan zen Claudia Nye zuzendaria. Dokumental hau egiteko momen-

Sami Sarkisen lanak mayen egoeraren berri ematen du.

tuak eta bertan ikusitakoa gogoratzean biziki hunkitu zen.

GUATEMALAKO INDIOEN ESPERANTZA

'Tierra Maya: ¿A donde vas?' dokumentalean Guatemalako maya indioen egoera jasotzen da. Rigoberta Menchu Bakearen Nobel sarirako hautagaiak darama dokumental honetan kontaktzen de-

naren haria. Egilea Sami Sarkis frantziarra da.

Lan honetan, maya indioek beren kultura eta izaera gordetzeko dituzten arazo guztiak azaltzen dira. Rigoberta Menchuk bere sendian gertatutakoa kontatzen digu, Guatemalan azken urteotan izan den errepresio eta hilketa ugariren adibide garbiena izan dezake kasu hau.

Dokumental honetan orain arte ikusi gabeko irudiak ere azaltzen dira.

Kolonizatzaile gisa ikusten duten erlijio katolikoaren azpian iraun duen erlijio mayaren adibide, maya jainko bati eginiko errezoak. Guatemalako gerrilaren irudiak ere jasotzen dira bertan, gerrilak berak grabatutakoak.

Errealitatea eta sormena orekatu nahian

Atzo hasi zen Sormenezko Dokumentalen saila. Aurten bigarren urtez jarraian egiten den ziklo hau «bizitza zinearen bidez ikusteko modu bat da», Enrique Nicanor, lan hauen aukeratzailerak baten esanetan.

Nicanoren ustez, dokumentalak zinegileen eskola paragabea dira, mundu osoan zinegile ospetsu asko atera direlako eginkizun horretatik. Nicanorrek gaineratu zuenez, sail hau garai hauetan gertatzen denaren ispilu bat izan nahi da.

Dokumental hauek gertatzen denaren benetako ikuspegia dela aipatu zuen, «telebistan eskaintzen denaren guztik kontrajarria da» Enrique Nicanoren ustez. Berak adierazi zuenez, sorpresa

handiak izango dira sail hauetako dokumental hauetan.

Martin Ibarbia, Euskadiko Filmategiaren lehendakaria izan da dokumental hauek aukeratzeko aritu denetako beste bat. Bere esanetan, aukeraketa egiteko irizpide nagusia «sormen lan bat eginez errealitatea erakusten saiatzen diren lanak aukeratzeko izan da». Gaiak era guztietakoak izanik, oreka bilatzen saiatu dira gaia eta sormen lanaren artean.

Saria jasoko duen saila izango da sormenezko dokumentalen hau. Sari hori norentzat izango den erabakitzeke epaimahaiak 5 osakide izango ditu. Les Blank, Eduardo Coutinho, Basilio Martin Patiño, Rosa Maria Mateo, eta Peter Morley.

AUKERA AUKERAKOAK

SAIL OFIZIALA

La tarea prohibida

(Jaime H. Hermosillo)

Zinegile mexikarrak 'La tarea' izeneko filmean landutako gaia berreskuratzen du haren jarraipen gisa aurkezten den pelikula honetan. Virginia aktoregai heldu eta ederraren baimenik gabe hogeitabi urteko Santiagok ezkutututako bideo kamararekin hartzen du bion arteko maitasun eta erotismoa betetako topaketa. Maria Rojok beteko du berriro emakume protagonistaren rola.

The Legend of the Icon

(Rodoh Seji)

Rodoh Seji zuzendariak telebistarako zenbait saio ekoiztu ondoren errodutu duen estreineko luzemetraia da. Errusia eta Japoniaren arteko korporazioa da. Neska japoniar gazte bat San Petesburgora doa ikono erlijiosoak aztertzeraz.

Suddenly last summer

(Joseph L. Mankiewicz)

Tennessee Williamsen Hegoalde sargaritsuak girotuko du neurosi dekadentea, mundu gordin baten frustrazio sexualak eta dramaturgoaren ohizko mikrokosmos dramatiko tartekatuko dituen drama gogor hau.

ZABALTEGI

American Me

(Edward James Olmos)

Edward James Olmos zuzendari ohiaren estreineko obra da. 'Alambrista' edo 'Blade Runner' filmeetako antzezleak txikanoen inguruko filme gogorra errodutu du orain. Santana izeneko mutil batek indarra eta biolentzia beste baliabiderik ez du ezagutzen.

CASSAVETES

Faces

(John Cassavetes)

Zinegile independentearen aurreneko lan serio eta sakona da. Irtenbiderik bilatu ezinean dabilen bikote baten arazoak jasotzen ditu eta bete ezineko ametsen kontrako alegato antzekoa da.

Marko konparaezinetik

JOSEBA GABILONDO

Lagun batek behin esan zidan bezala, Donostiako Zinemaldia eta Veneziakoa oso antzeratsu dira: Marko Konparaezin / Inkonparablea kendu eta nolahalako festibal indargabe eta ondo definitugabea geratzen zaizu. Beraz, Donostiako Zinemaldiaren ezaugarriak garbiena bere marko konparaezina denez, bertatik idaztea erabaki dut.

Artikulu hau prentsara ailegatu eta gero erakutsiko zuten Olearen filmean, 'El maestro de Esgrima', hain zuzen

inaugurazioko ospakizuna irekiko zuena. Olearen traiektoia ikusirik, denok gabiltza galdezka filme honetaz zinemaldia nola has daitekeen. Dena den, zinemaldiak hartu nahi duen norantza edo desnorantza berriaren sinbolotzat har daiteke filmean —aurtengo zinemagintza espainiarreko filmerik garestienetakoa (270 milioi inguru).

Marko konparaezinari ezaugarri bereziren bat eman nahiz edo, nik-neuk proposamen berezi bat egingo nuke:

Donostiako zinemaldiak bere joera nekrofilikoa erreibindikatzeko ezaugarri bereizienetakotzat. Alegia, Betty David, Klaus Kinski eta Anthony Perkins joan zaizkigu, zinemaldirik bisita egin eta gero. Hau Donostiako zinemaldiaren ezaugarri peto-petoa dugu. Aurten ere Lauren Bacall «argala» datorkigu. Zeruak nahi beza urte askotako bizitzea. Baina Bacalli zerbait gerta balekio agian beste sariren bat ere eman beharko litzateke: ez bakarrik Donostia saria eta Urrezko

kontxa baizik eta *urrezko zerraldoa*. Sari hau jasotzera etorriko liratekeen atrebentziak beste ezerk baino eskandalo eta *glamour* gehiago sortuko luke. Zeren azkenean politikariek eta dirua jartzen dutenek hori baino ez dute nahi. Stone zergatik ez da etorri?

Ea aurtengoan zinemaldiak norantza berri bat imajinazioz hartzen duen. Hala gertatuko ez balitz, beti geratuko litzateke «urrezko zerraldoa» sariaren alternatiba.

Urrezko zerraldoa